

[Per Hækkerup.]

på en måde, som er i overensstemmelse med den vesttyske forbundsregerings politik. Vi har tidligere henstillet til regeringen — og vi henstiller til regeringen igen — at følge denne linje inden for NATO, men jeg tilføjer altså: med behørig hensyntagen til det hovedsynspunkt, at vi bør støtte den vesttyske regerings udenrigspolitik.

Ud fra det samme hovedsynspunkt afviser vi en isoleret dansk oprettelse af diplomatiske forbindelser med Østtyskland. Det ville efter vor opfattelse være at falde Willy Brandt-regeringen i ryggen. Det ville være at støtte de kræfter i og uden for Vesttyskland, som søger at modvirke den afspændingspolitik, som den vesttyske forbundsregerings østpolitik er den væsentligste bestanddel af i dag. Vi kan derfor ikke gå ind for en isoleret dansk optagelse af diplomatiske forbindelser med Østtyskland.

Men det efterlader os unægtelig et problem. Willy Brandt har valgt at formulere, så vidt jeg erindrer det, sit og sin regerings syn på det tyske spørgsmål i relation til de to områder ved at sige, at der eksisterer to tyske stater, men kun én tysk nation. Det er i og for sig en meget klog og dygtig formulering, og det er også udtryk for en bevægelighed i det vesttyske syn på dette spørgsmål. Men det indebærer, at Willy Brandt anlægger, skal vi kalde det en slags statsretlig betragtning. Han betragter dette som et spørgsmål om den tyske nations statsretlige konstitution, medens problemet om oprettelse af diplomatiske forbindelser for os nødvendigvis må være et folkeretligt spørgsmål. Her trøster udenrigsministeren os med, at vi på alle andre områder end den politiske forbindelse med Østtyskland har stadig bedre og bedre relationer. Det gælder handelsmæssigt, det gælder kulturelt, det gælder, jeg tror, det var kommunikationsmæssigt, ligesom det gælder sportsligt. Jeg tror imidlertid, man må være klar over, at vi står over for et voksende problem, og derfor mener jeg, det er rigtigt, at man tager dette spørgsmål op til en debat inden for NATO — med de reservationer, jeg allerede har nævnt.

Jeg skal dernæst sige et par ord om den vesteuropæiske politik. Udenrigsministeren valgte ikke at komme ind på markedsproblemerne, og jeg skal også her følge udenrigs-

ministeren. Vi har haft for ikke så lang tid siden en markedsdebat, og efterhånden som markedsproblemerne udvikler sig, kan der være grund til at holde en ny separat debat, inden folketinget bliver hjemsendt. Jeg synes derfor ikke, vi skal tage en almindelig markedspolitisk diskussion op i dag, men som udenrigsministeren skal jeg holde mig til den politiske side af det europæiske samarbejde. Det gør jeg så meget mere, som det politiske samarbejde i Europa efter min opfattelse er overhovedet den vigtigste bestanddel af integrationsbestrebelsene i Vesteuropa. Det er vigtigere end økonomien, det er vigtigere end andre dele af det vesteuropæiske samarbejde.

Vi har her som grundlag Davignonrapporten og det samarbejde, der har udviklet sig på basis af den. Det har ministeren beskrevet, det skal jeg ikke føje noget til, men jeg vil gerne understrege et par vigtige synspunkter, som jeg finder det væsentligt at fastholde, når man drøfter disse problemer.

For det første er det væsentligt at fastholde, at der ikke er sket en opbygning af overationale institutioner til varetagelse af det politiske samarbejde, sådan som det i første fase allerede foregår. Det foregår efter det sædvanlige mønster for internationalt politisk samarbejde, at man kommer sammen, drøfter tingene, foretager konsultationer og så skilles, men ikke træffer beslutninger og ikke kan binde den ene eller den anden deltagende part. Jeg tror, det er rigtigt og fornuftigt, og jeg tror, at der er grund til at fastslå det, fordi det i den løbende diskussion om den europæiske politik i forbindelse med Fællesskaberne for nogle i høj grad er de institutionelle problemer, der giver besvær. Det er der altså ikke tale om, hvor det drejer sig om det politiske samarbejde, og jeg understreger og giver tilslutning til den betragtning, ministeren kom med, at det er utænkeligt, at samarbejdsformerne kan fastlægges, uden at alle stater deltager i beslutningen herom.

Jeg vil for det andet pege på, at det er vigtigt, når man skal forstå disse problemer, at der er tale om en udvidelse af det kendte fællesmarkedsområde fra seks lande til ti lande. De lande, der har ansøgt om medlemskab af fællesmarkedet, er i dag parthavere i debatterne om den videre politiske koordinering og udformning af Europa, og det er